

II. Parate kennis

1. Geef de definitie van het *supremum* en formuleer de *kenmerkende eigenschap van het supremum*. (Geen bewijs!)
2. Formuleer de *middelwaardestelling* (voor de afgeleide) en de *middelwaardestelling in integraalvorm*. (Geen bewijs!)
3. Geef de Taylorontwikkeling van $\arctan x$. Vermeld voor welke $x \in \mathbb{R}$ ze geldig is. (Geen bewijs!)
4. Formuleer de stelling die een voldoende voorwaarde geeft voor het *omwisselen van limiet en integraal*. (Geen bewijs!)
5. Geef de definitie van een *Fourierreeks* en definieer (d.m.v. een integraal) de *Fouriercoëfficiënten* van een functie f . (Geen bewijs!)
6. Geef het reële en imaginaire deel van e^{a+bi} ($a, b \in \mathbb{R}$).

III. Actieve bewijzen

1. Als (x_n) en (y_n) convergente reële rijen zijn, toon dan aan dat $\lim_n(x_n y_n) = (\lim_n x_n)(\lim_n y_n)$.
2. Formuleer en bewijs de Tweede hoofdstelling (integratie van een afgeleide). Je mag bij het bewijs de Eerste hoofdstelling zonder bewijs gebruiken.
3. Zij $\sum x_n$ een reële reeks met louter positieve termen waarvoor

$$\lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{x_{n+1}}{x_n} =: \lambda \in [0, 1[$$

bestaat. Toon aan dat $\sum x_n$ gemajoreerd wordt door een convergente meetkundige reeks.

4. Bereken $\lim_{x \rightarrow +\infty} \tanh x$ (met bewijs).

IV. Passieve bewijzen

1. Beantwoord de vragen:

Stelling. *Als f continu is over het compact interval $I = [a, b]$, dan bereikt f/I minstens één keer haar grootste waarde.*

Bewijs. Het bewijs verloopt in twee stappen.

1. $f(I)$ is begreisd. [1] Veronderstel dat dit niet zo is. Dan zou

$$(\forall K > 0)(\exists x \in I)(|f(x)| > K) [2].$$

Passen we deze formule toe voor $K = 1$, dan vinden we een $x_1 \in I$ met $|f(x_1)| > 1$. Nemen we $K = 2$, dan vinden we een $x_2 \in I$ met $|f(x_2)| > 2$. Zo construeren we een rij $x_1, x_2, \dots, x_n, \dots$ met $a \leq x_n \leq b$ en $|f(x_n)| > n$ voor alle n . Dan bestaat een deelrij $x_{n_k} \rightarrow \gamma \in I$. [3] Dan zal ook $f(x_{n_k}) \rightarrow f(\gamma)$ [4]. Daardoor zou de rij $f(x_{n_k})$ begreisd zijn [5], wat strijdig is met $|f(x_{n_1})| > n_1 \geq 1$ [6], $|f(x_{n_2})| > n_2 \geq 2$, $|f(x_{n_3})| > n_3 \geq 3, \dots$

2. $f(I)$ heeft een grootste element. Stel $M = \sup_{x \in I} f(x)$. We tonen aan dat $M = \max f(I)$, m.a.w. dat $M \in f(I)$ [7]. Dan bestaan $x_n \in I$ met de eigenschap dat $M - 1/n \leq f(x_n) \leq M$ voor elke $n \in \mathbb{N}^+$. Dan bestaat een deelrij $x_{n_k} \rightarrow \gamma \in I$, waarvoor opnieuw $f(x_{n_k}) \rightarrow f(\gamma)$. Maar ook is $f(x_{n_k}) \rightarrow M$ [8], zodat $f(\gamma) = M$ [9]. $\square$

[1] Definieer ' $f(I)$ is begreisd'.

[2] Toon aan dat deze formule geldt.

[3-5] Verklaar.

[6] Waarom is $n_k \geq k$ voor elke $k \in \mathbb{N}^+$?

[7] Toon aan dat uit $M \in f(I)$ volgt dat $M = \max f(I)$.

[8-9] Verklaar.

[10] Waarom is deel 1. van het bewijs nodig? M.a.w., waarom zou het bewijs onvolledig zijn als we enkel deel 2. van het bewijs zouden geven?

(Z.O.Z.)

2. Beantwoord de vragen:

Stelling. Als f integreerbaar is over $I =]a, b[$, dan is f ook integreerbaar over elk nietleeg deelinterval $J =]c, d[\subseteq]a, b[$.

Bewijs. Kies willekeurig $\varepsilon > 0$. Dan bestaat een partitie π van I waarvoor $S_\pi - s_\pi \leq \varepsilon$ [1].

Noem $\pi' := \pi \cup \{c, d\}$. Omdat $\pi \subseteq \pi'$, is ook $S_{\pi'} - s_{\pi'} \stackrel{[2]}{\leq} S_\pi - s_\pi \leq \varepsilon$. Definiëren we $\pi_J := \pi' \cap]c, d[$, dan is (met $\pi' = \{x_0, \dots, x_n\}$)

$$S_{\pi_J} - s_{\pi_J} \stackrel{[3]}{=} \sum_{k:]x_{k-1}, x_k[\subseteq]c, d[} (M_k(f) - m_k(f)) \ell_k \leq \sum_{k=1}^n (M_k(f) - m_k(f)) \ell_k \stackrel{[4]}{=} S_{\pi'} - s_{\pi'} \leq \varepsilon.$$

Daardoor is f integreerbaar over J . □

[1] Formuleer de eigenschap waaruit dit volgt.

[2-3] Verklaar.

[4] Definieer de symbolen $M_k(f)$, $m_k(f)$ en ℓ_k .

Opmerking: 'Formuleer stelling ...' betekent: geef de opgave van stelling ...